

Horyzonty Polityki
2015, Vol. 6, N° 16

Edytorial Polityka publiczna

Tematyka oddawanego do rąk Czytelnika najnowszego numeru „Horyzontów Polityki” koncentruje się na zagadnieniu, które w polskiej debacie publicznej i akademickiej nie ma długiej historii, choć dotyczy spraw podejmowanych w ramach wielu dyscyplin: nauk społecznych i politycznych, administracji czy zarządzania. Działania będące przedmiotem polityk publicznych dopiero od niedawna są traktowane przez instytucje władzy centralnej i terytorialnej jako odrębna dziedzina wiedzy i praktyki – przy czym częściej są ujmowane jako spontaniczna mobilizacja w celu wykorzystania zewnętrznych funduszy niż wynik przemyślanej strategii opartej na rzetelnych danych. Ugruntowanie polityk publicznych w sprawdzonych koncepcjach *policy* i racjonalnych technikach zarządczych może doprowadzić do zwiększenia efektywności podejmowanych przez państwo interwencji, których beneficjentem jest ono samo, lecz – w pierwszej kolejności – społeczeństwo, któremu państwo ma służyć.

Polityki publiczne żywią się problemami społeczeństwa, są odpowiedzią na potrzeby i głos obywateli. Współczesne problemy zbiorowe cechuje przede wszystkim wzrastająca kompleksowość. Nie da się ich rozwiązać wyłącznie za pomocą produkowania nawarstwiających się projektów ustaw czy regulacji prawnych. Polityki publiczne wymagają dziś głównie dwóch modyfikacji: z jednej strony uspołecznienia – zwiększonej partycypacji interesariuszy (NGOs-y, uczelnie, think tanki itp.) na etapie zarówno deliberacji, jak i ewaluacji poszczególnych interwencji, a z drugiej zracjonalizowania – wykorzystania potencjału narzędzi zarządzania informacjami,

zarówno w postaci kompetentnych zespołów analitycznych, jak i operacyjnych baz danych (*evidence based policy*). Uspołecznienie polityk publicznych pozwoli spojrzeć na problemy społeczne od strony ich rzeczywistego przedmiotu, a zracjonalizowanie umożliwi ich sprawne i adekwatne rozwiązywanie.

Kompleksową odpowiedź na potrzebę uspołecznienia i zracjonalizowania polityk publicznych przynosi idea *governance*, która równoważy udział państwa i społeczeństwa w procesie zarządzania sektorem publicznym. Jedną z niedocenianych cech koncepcji *new public management* jest orientacja horyzontalna, która:

- nakazuje ujmować polityki publiczne w szerszym kontekście strategicznego zarządzania rozwojem kraju, regionu, województwa, gminy;
- umożliwia spięcie elementów polityk publicznych na różnych etapach ich projektowania, wdrażania i ewaluacji;
- usprawnia koordynację działań różnych aktorów polityk publicznych o nierównej sile instytucjonalnej i zazwyczaj odmiennych interesach.

W świecie polityki, który coraz bardziej charakteryzuje pośpiech i powierzchowność wprowadzanych zmian, służących częściej państwu niż społeczeństwu, wiedza z zakresu polityk publicznych (*policy studies*) może pełnić funkcję zapomnianego dziś żyrokompasu. To nawigacyjne urządzenie stabilizujące kurs statków i samolotów jest trafną metaforą opisującą zasadę działania polityk publicznych. Powinny być one niewrażliwe na wpływ zakłóceń pola politycznego, zawsze wskazywać na biegun społeczno-gospodarczy, a nie administracyjno-prawny, powinny też charakteryzować się brakiem oscylacji przy zmianie władzy. Polityki publiczne jako żyrokompasy mają jednak swoje ograniczenia: zależą od zasilania w postaci, deficytowej z zasady, wiedzy eksperckiej, wymagają spokoju i czasu na ustawienie się we właściwym położeniu, wreszcie – są tak skomplikowane jak problemy, które chcą rozwiązać.

Mamy nadzieję, że teksty zamieszczone w niniejszym tomie „Horyzontów Polityki” przyczynią się nie tylko do spojrzenia na polityki publiczne jak na urządzenia stabilizujące kurs, lecz także jak na narzędzia wskazujące kierunek, w którym warto pójść.

Marcin K. Zwierzdzyński